

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РОЗРОБКИ Й ВИКОРИСТАННЯ ІК-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

УДК 371.3:811.162.2

ІКТ У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Ольга Набока

доктор педагогічних наук, професор,
перший проректор ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,
м. Слов'янськ, Україна
ORCID ID 0000-0003-4635-0009
olganaboka911@gmail.com

Анотація. У статті висвітлено досвід формування мовної компетентності здобувачів вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Проаналізовано особливості організації освітнього процесу з лінгвістичної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання під час пандемії COVID-19. Виокремлено основні види цифрових освітніх ресурсів, які розробляють і використовують викладачі кафедри теорії і практики початкової освіти під час формування мовної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: вища освіта; цифрові освітні ресурси; майбутні педагоги; мовна підготовка; дистанційний курс; електронний посібник; інтерактивний плакат.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Переформатування шкільної освіти, що наразі відбувається в Україні, Концепція Нової української школи, засвідчують актуальність проблеми формування мовної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Сучасний учитель Нової української школи має прагнути до мовного самовдосконалення, постійно стежити за змінами, які відбуваються в мовних нормах: орфоепічних, акцентуаційних, лексичних, граматичних, стилістичних; дбати про культуру усного і писемного мовлення, правописну грамотність, стилістичну вправність; опанувати ефективну комунікацію професійної спрямованості. Продуктивність організації освітнього процесу в початковій школі залежить від уміння майбутнього вчителя працювати в системі міжособистісної взаємодії, рівня його фахової комунікативної компетентності, важливим складником якої є мовна компетентність. Увага до лінгвістичної підготовки майбутніх учителів початкової школи вимагає наукового осмислення її специфіки, оновлення підручників, розроблення нових навчальних засобів, залучення інноваційних

технологій і методик. Формула нової української школи передбачає також створення сучасного інформаційно-освітнього середовища, яке повинно забезпечити необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, роботи з батьками. Мається на увазі інтенсифікація процесу інформатизації навчальних закладів, системне використання ІКТ в освіті: «наскрізне застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі й управлінні закладами освіти і системою освіти має стати інструментом забезпечення успіху нової української школи» (Концепція Нової української школи, 2016, с. 7).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Компетентність є одночасно результатом навчальної діяльності і ознакою особистості; те, що студент може, чим він оволодів у процесі навчання; його власний здобутий рівень знань, умінь і навичок, індивідуальний досвід реалізації набутих знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій. Компетентність – показник того, що студент спромігся акумулювати, накопичити і як це вміє застосувати, ввести у практичну мовленнєву дію. «Компетентність, як властивість індивіда, існує в різних формах: як високий рівень умілості, як спосіб особистісної самореалізації (звичка, спосіб життєдіяльності, захоплення); як деякий підсумок саморозвитку індивіда, форма вияву здібностей тощо» (Зязюн, 2005, с. 11).

Мовна компетентність із обов'язковістю включає:

- знання базових мовознавчих понять, основних відомостей із різних розділів мовознавства;
- базові лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, правописні вміння;
- внутрішню потребу вивчати українську мову (як рідну, державну);
- розуміння зображувально-виражальних можливостей рідної (української) мови;
- уміння внутрішньо проникати в смисл дидактичного тексту;
- уміння здійснювати різні види мовного розбору;
- лінгвосоціокультурну компетентність (інтеграція знань лінгвістичної і соціокультурної змістової ліній шкільного курсу української мови, серед них знання правил мовленнєвого етикету українців, висловів народної мудрості);
- досвід самостійної предметної діяльності – навчально-пізнавальної, аналітичної, синтетичної та ін.

Мовна компетентність передбачає знання одиниць мови, правил побудови їх, поєднання й функціонування, різнорівневі зв'язки між ними.

Поняття «мовна компетентність» визначають у своїх працях О. Біляєв, О. Горошкіна, С. Караман, О. Караман, Т. Ладиженська, Л. Мацько,

М. Пентилюк, Т. Симоненко, Г. Шелехова. Методика реалізації компетентнісного підходу й формування мовної компетентності особистості висвітлюється також у працях, присвячених проблемному (О. Біляєв, І. Вихованець, С. Караман, К. Плиско), інтегрованому (Л. Варзацька, О. Савченко), когнітивно-комунікативному (О. Горошкіна, А. Нікітіна, М. Пентилюк), інтерактивному (Л. Пироженко, О. Пометун), навчанню розвитку мовлення (Г. Іваницька, Т. Ладиженська, М. Львов, Л. Симоненкова, М. Стельмахович), навчанню мови на текстовій основі (О. Горошкіна, Т. Донченко, Л. Мацько, М. Пентилюк).

Мовна компетентність трактується як явище певного рівня обізнаності конкретного суб'єкта чи суб'єктів, а мовленнєва – як здатність людини до практичного використання знань про мову в процесі комунікації. Формування й становлення компетентнісного підходу в мовній освіті знайшли відображення в лінгводидактичній науці як тенденції до поглиблення психолінгвістичної мотивації процесу навчання мови (О. Біляєв, Л. Варзацька, Т. Донченко, С. Омельчук, М. Пентилюк, Г. Шелехова й ін.), переакцентування мети й завдань вивчення мови, застосування нових підходів – когнітивного, комунікативно-діяльнісного, функційно-стилістичного, проблемного, етнопедагогічного, українознавчого.

У Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (2003, с. 123) виділено шість елементів, що становлять мовну компетентність, а саме:

- лексичну компетентність, тобто знання й здатність використовувати мовний словниковий запас; вона складається з лексичних (стійкі вислови й однослівні форми) і граматичних елементів (закриті класи слів, такі як займенники, прийменники, сполучники, допоміжні слова, частки);

- граматичну компетентність, тобто знання й здатність користуватися граматичними ресурсами мови, такими як граматичні елементи (морфеми, основи та афікси, слова), категорії (числа, відмінка, роду, перехідності/неперехідності, залогу, виду тощо), класи (відмінювання дієслів, іменників, прикметників тощо), структури (складені і складні слова, фрази, речення); відношення (управління, узгодження тощо). Традиційно граматичні ресурси розділяються на морфологію і синтаксис;

- семантичну компетентність, тобто здатність усвідомлювати й контролювати організацію змісту. Семантична компетентність охоплює лексичну (питання значення слова), граматичну (знання граматичних елементів, категорій, структур) і прагматичну (логічні зв'язки) компетентності;

- фонологічну компетентність, тобто знання й навички перцепції та продукції звукових одиниць мови (фонем), фонетичних ознак розрізнення фонем, фонетичної редукації, складу слів, речення;
- орфографічну компетентність, тобто знання й навички перцепції та продукції символів, з яких складаються письмові тексти;
- орфоепічну компетентність, тобто знання й навички літературної вимови.

У лінгводидактиці доведено, що на основі мовної й мовленнєвої компетентностей формується комунікативна, під якою розуміють здатність налагоджувати й підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування (Петровська, Єрмаков, 2012, с. 133); комплексне вміння, що передбачає вільне, без особливих труднощів, мотивоване оперування смисловою інформацією в процесі мовленнєвого спілкування (Антонова, Єрмаков, 2012, с. 133–134); здатність успішно користуватися мовою (усіма видами мовленнєвої діяльності) для пізнання, комунікації (Гудзик, 2007, с. 46) та ін.

У своїх працях, присвячених формуванню мовної компетентності, дослідниця методики української мови М. Пентилюк (2011) мовну компетентність визначає як «практичне оволодіння українською мовою, її словниковим запасом, граматичним ладом, дотримання в усних і писемних висловлюваннях мовних норм. Мовна компетентність передбачає опанування знаннями (з лексики, граматики, фонетики, орфографії тощо) та формування відповідних фонетичних, лексичних, граматичних, морфологічних навичок, пов'язаних зі складом слова та частинами мови: синтаксичних – пов'язаних з побудовою речень та їх різних видів, орфографічних, графічних та каліграфічних – із засвоєнням особливостей написання».

І. Нагрибельна (2016) у своєму дослідженні мовну компетентність розглядає як знання норм і правил української мови, зокрема й опанованих самостійно, достатніх для сприймання, майстерного використання їх у процесі мовлення; систему вироблених і засвоєних у процесі мовленнєвої діяльності мовознавчих правил; здатність особистості здійснювати самостійний моніторинг динаміки мовних норм, аналізувати тенденції в мовному дискурсі, адекватно вербально відтворювати явища об'єктивної дійсності. Як бачимо, мовна компетентність, на думку вчених, є важливою для грамотності мовця, а в професійному значенні – має першорядне значення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета нашої статті – проаналізувати застосування засобів ІКТ для формування мовної компетентності майбутніх учителів початкової школи. У дослідженні

представлено деякі аспекти роботи викладачів кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» з розроблення і використання в освітньому процесі комп'ютерних засобів навчання для забезпечення якісного процесу мовної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Результати дослідження. Пандемія COVID-19 поставила багато викликів перед закладами вищої освіти України. Погоджуючись із рекомендаціями та пропозиціями, висловленими Н. Стукало і А. Сімаховою (2020) щодо управління ВНЗ та онлайн-трансформації вищої освіти в Україні, керівництво ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» забезпечило постійний моніторинг організації онлайн-навчання на всіх факультетах упродовж карантинного періоду. Особливу увагу було приділено формуванню мовної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Одним з ефективних напрямів формування професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи є впровадження технології е-дистанційного навчання: наразі для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта успішно організовано роботу в дистанційних курсах з дисциплін, що забезпечують рідномовну підготовку «Українська мова за професійним спрямуванням», «Сучасна українська мова мова з культурою мовлення» (рис. 1), на другому (магістерському) рівні – «Культура професійної комунікації» (рис. 2).

The screenshot shows a course interface with a table of contents on the left and a detailed view of 'Topic 1: Introduction. Ukrainian Language - National Language of the Ukrainian People' on the right. The table of contents lists topics from 4 to 23, including phonetics, grammar, and culture. The main content area for Topic 1 includes a plan with four points: origin of the language, national language of the people and dialects, literary language, and written and oral forms. It also lists 'Basic concepts' and provides links to course materials like presentations and self-study work.

Рис. 1. Дистанційний курс «Сучасна українська мова мова з культурою мовлення» (авт. Помирча С.В.)

У системі забезпечення електронного навчання (СЕЗН) MOODLE ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» розроблено курси як основну форму реалізації дистанційного навчання; ми розглядаємо їх як спроектовану викладачем навчальну діяльність для засвоєння структурованої інформації, як відтворення традиційного навчального процесу засобами ІКТ (спілкування, співробітництво, співтворчість, самостійна робота тощо) (Кухаренко, 2015, с. 53).

Професійна мовнокомунікативна компетенція

Професійна мовленнєва комунікація відбувається в межах сфери професійної взаємодії комунікантів і може протікати в усній або письмовій формах, за офіційних чи неофіційних обставин. Форми, умови спілкування, багатоаспектність професійної діяльності людей визначають варіативність форм мовленнєвої комунікації.

- [Професійна мовнокомунікативна компетенція](#)
- [Практичне заняття №8. Професійна мовнокомунікативна компетенція](#)
- [Поради щодо написання тез](#)

Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця

Рівень загальної і мовленнєвої культури здебільшого визначається тим, які загальні і спеціальні лексикографічні знання має особистість, як володіє вміннями користуватися лексикографічними виданнями різних типів і вилучати з них необхідну інформацію. Сформована лексикографічна компетенція характеризує високий ступінь професійної філологічної підготовки, засвідчує інтерес і повагу користувача до рідної мови, її історії, визначає рівень розвитку лінгвістичного чуття.

- [Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця](#)
- [Для самостійного виконання. Тема: Лексикографічна компетенція як показник мовної культури науковця](#)

*Рис. 2. Дистанційний курс «Культура професійної комунікації»
(авт. Лобачова І.М.)*

Фактично включення до навчального процесу професійного розвитку майбутніх учителів початкової школи дистанційних курсів демонструє реалізацію принципів змішаного навчання, яке, за влучним висловом В. Кухаренка (2015), дозволяє скористатися гнучкістю і зручністю дистанційного курсу та перевагами традиційного класу. Ознайомлення з теоретичним матеріалом, виконання завдань самостійної роботи, спілкування з викладачем на відстані органічно поєднується з традиційними формами навчальної діяльності в аудиторії.

Викладачі кафедри теорії і практики початкової освіти розробляють цифрові освітні ресурси на електронних носіях. Так, електронний навчальний посібник-тренажер «Самодиктанти з української мови» (авт. Пашко Л.В.)

допоможе студентам удосконалити не тільки орфографічну грамотність, а й методичну підготовку стосовно проведення диктанту (рис. 3).

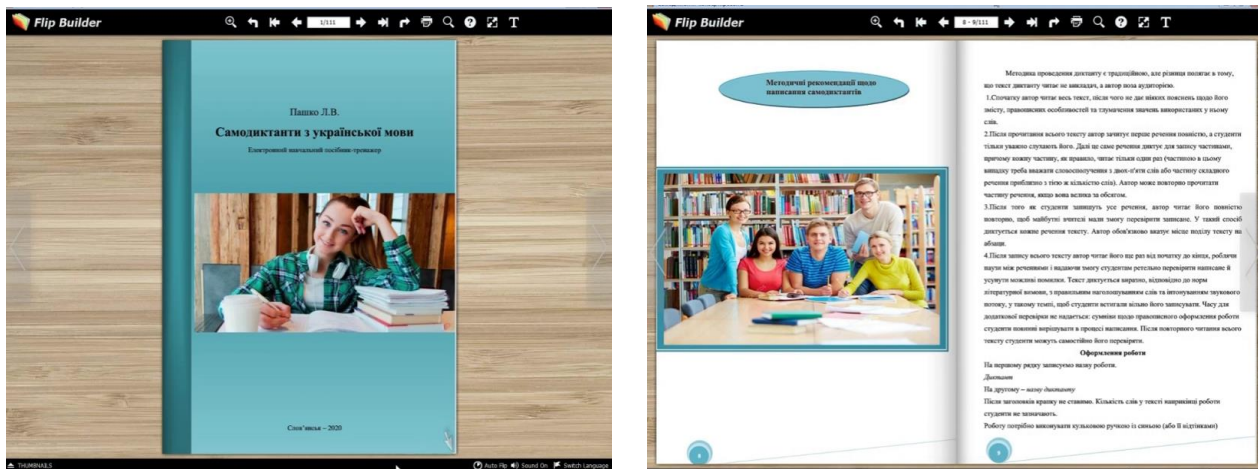

Рис. 3. Сторінки електронного навчального посібника-тренажера «Самодиктанти з української мови» (авт. Пашко Л.В.)

Зміст посібника-тренажера спрямує студента до певного аудіодиктанту. Після написання диктанту передбачена перевірка його за текстом: виправлення помилок, винесення їх за поле, підрахування і за нормами оцінювання виставлення кількості балів(оцінки). Таким чином студент виступає одночасно у ролі студента і в ролі вчителя. Посилання на електронні ресурси зорієнтують студентів на виконання тестових завдань, тренувальних вправ і допоможуть у формуванні професійної компетентності.

Електронний навчальний посібник-тренажер «Самодиктанти з української мови» (авт. Пашко Л.В.) створено з урахуванням загальнодидактичних принципів:

1. Принцип урахування загальнодидактичних вимог, що втілюється шляхом поєднання освітньої мети і розроблення змістового наповнення на основі поєднання дидактичних підходів: компетентнісного, системного, проблемного, програмованого, проектного, евристичного та ін.

2. Принцип модульності, який передбачає розподіл матеріалу на тематичні блоки (модулі), кожен з яких має уніфіковану структуру і є логічно завершеним.

3. Принцип наочності. Кожен блок електронного посібника-тренажера містить текстову інформацію, що супроводжується різними видами наочності, поміж яких: ілюстрації для полегшення розуміння усного і писемного мовлення; умовно-графічна наочність (таблиці і схеми), які сприяють узагальненню і систематизації матеріалу блоків; аудіонаочність – тексти диктантів.

4. Принцип розгалуження, що передбачає систему гіперпосилань, що пов'язує блоки між собою для зручного і вільного користування електронним посібником-тренажером. Опрацювання тем за вибором студента може бути послідовним чи довільним, що забезпечується гіперпосиланнями всередині посібника-тренажера.

5. Принцип самостійності, який забезпечується можливістю кожного студента вільно обирати той чи інший вид роботи, тему, час і тривалість занять. Використання тренажера не потребує специфічних вимог до апаратного забезпечення: не потрібно встановлювати додаткові програми, він працює з операційною системою Windows, немає обмежень що до оперативної пам'яті тощо. Структура електронного посібника-тренажера чітка: визначено зміст і обсяг обов'язкового для засвоєння теоретичного матеріалу, окреслено логіку й послідовність засвоєння тем майбутніми вчителями початкової школи відповідно до вимог навчальної програми. Належний науковий рівень викладу теоретичного матеріалу вдало поєднується з його доступністю.

Відзначимо, що електронний навчальний посібник-тренажер «Самодиктанти з української мови» повною мірою реалізує положення Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти (2003). Його створення зумовлене необхідністю пошуку нових інтенсивних шляхів і засобів мовної освіти, що переходить на новий зміст, а це, безумовно, потребує застосування нової сучасної методики. Відтак електронний навчальний посібник-тренажер репрезентує новостворюване покоління електронних видань для вищої освіти.

Зауважимо, що під час візуалізації з використанням мультимедійних технологій реалізується основний дидактичний принцип наочності, виявляються глибинні внутрішні взаємозв'язки, формуються асоціативні зв'язки, підтверджується знання теоретичного підґрунтя факту та його інтерпретації. Серед основних засобів візуалізації матеріалів для формування мовної компетентності майбутніх учителів початкової школи викладачі кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» широко застосовують інтерактивні плакати, інтелектуальні карти та інфографіку, які розміщують на електронному порталі кафедри «Початкова школа: освіта впродовж життя» (<http://psll.paradox.dn.ua/>) (рис. 4).

Цифрове освітнє середовище підготовки вчителя початкової школи, «Початкова школа: освіта впродовж життя» (<http://psll.paradox.dn.ua/>) містить п'ять кластерів: освітні ресурси, комунікаційні заходи, персоналії, Еразмус +, форум. Кластер «Освітні ресурси» включає електронні засоби навчання (електронні підручники, навчальні посібники для підтримки підготовки вчителів початкових класів, які пов'язані з викладанням курсів, таких як «Дитяча

література з методикою навчання літературного читання», «Українська культура»); електронні тести, презентації, інфографіку.

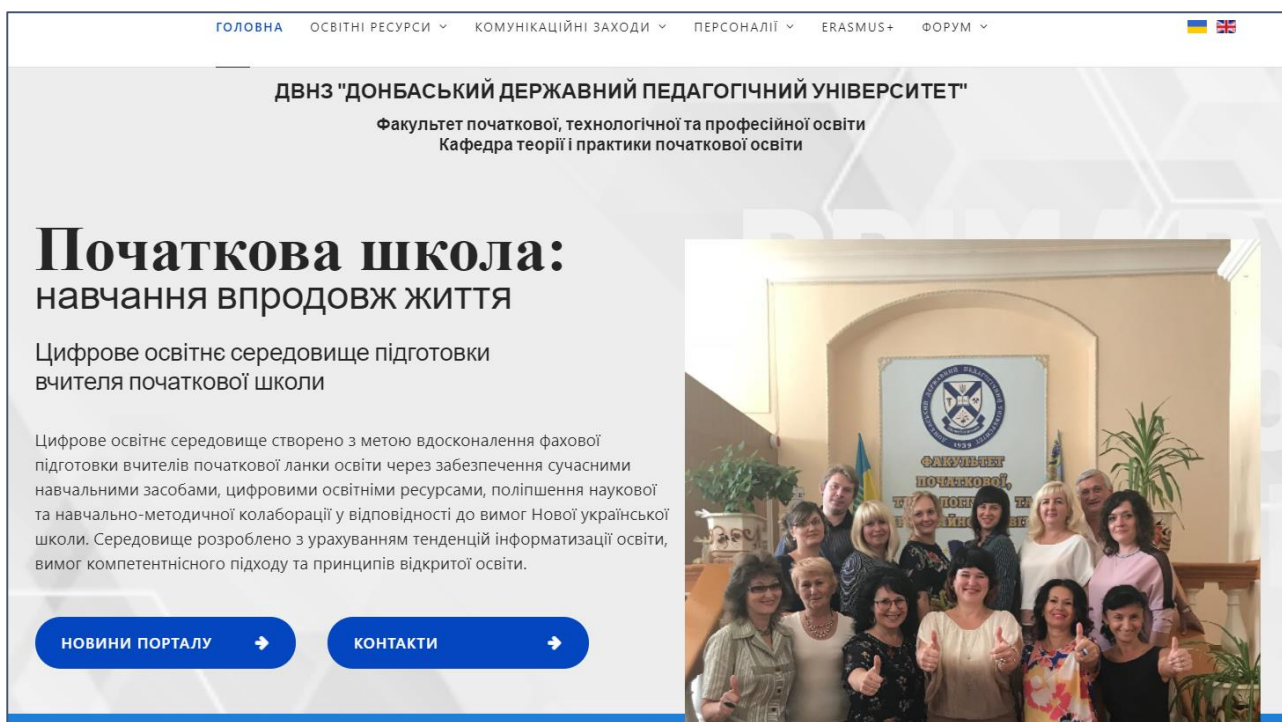

Рис. 4. Головна сторінка цифрового освітнього середовища «Початкова школа: освіта впродовж життя» (<http://psll.paradox.dn.ua/>)

Цифрові освітні ресурси розроблені відповідно до вимог «Положення про електронні підручники», вони містять зміст курсу, засновані на принципах компетентнісного підходу та принципів відкритої освіти Вони також містять завдання для самооцінки, групової роботи, відкритих питань, а також завдання творчого та дослідницького характеру.

Інтерактивний плакат є електронним освітнім засобом нового типу, який забезпечує високий рівень задіявання інформаційних каналів сприйняття наочності освітнього процесу. Він органічно інтегрується в навчально-виховний процес традиційного (аудиторного) та дистанційного навчання. У цифрових освітніх ресурсах цього типу інформація представляється не відразу, вона розвертається залежно від дій користувача, який управляє нею відповідними кнопками. Плакат за своєю суттю – це засіб надання інформації, тобто основна його функція – демонстрація матеріалу.

Інтерактивний плакат являє собою електронний навчальний плакат, що має інтерактивну навігацію, яка дозволяє відобразити необхідну інформацію: графіку, текст, звук. Інтерактивний плакат може забезпечити індивідуальний

темп навчання, гнучке реагування на ту чи іншу педагогічну ситуацію, та системний підхід у навчанні.

Особливості інтерактивних плакатів:

- висока інтерактивність;
- простота у використанні: інтерактивний плакат не вимагає інсталяцій, має простий і зрозумілий інтерфейс;
- високий ступінь візуалізації матеріалу завдяки використанню будь-яких мультимедіа середовищ;
- можливості реалізувати форми групової та індивідуальної роботи в аудиторії, використовуючи відповідне обладнання (інтерактивна дошка, демонстраційний екран, персональний комп'ютер тощо);
- можливості використання на будь-якому етапі заняття (лекційного, практичного) завдяки групуванню навчального матеріалу на плакаті у вигляді логічно завершених окремих фрагментів.

Викладачі кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ для створення інтерактивних плакатів з курсів мовної підготовки звертаються до інтернет-сервісів – Glogster (<http://edu.glogster.com>), Cacoо (<https://cacoо.com/>), Thinglink (<http://www.thinglink.com/>), Prezi (<https://prezi.com>) – чи використовують програму із пакета Microsoft Office PowerPoint, яка за допомогою гіперпосилань дозволяє об'єднувати елементи плаката, наповнювати його необхідним матеріалом, структурувати в задану послідовність тощо (рис. 5).

Інтелектуальна карта (Mind Maps), карта знань, ментальна карта – це схема/діаграма, призначена для візуалізації інформації під час її обробки людиною (Гордєєва, 2012). Головна особливість інтелектуальної карти полягає в тому, що її окремі елементи пов'язуються, переважно, асоціативними зв'язками, найбільш звичними для людського мислення і пам'яті. Крім того, у цьому навчальному засобі реалізуються принципи асоціативності та ієрархічності мислення – від загального до конкретного. При цьому задіяні мислення, пам'ять, уява, увага, сприйняття, емоції тощо.

Інтелектуальні карти можна складати, використовуючи такі платні, частково платні або безкоштовні сервіси (Шликова, 2004): Freemind, Coогle (www.coogle.it), Xmind (www.xmind.net), MindMeister (www.mindmeister.com), BubblUs (www.bubbl.us), MindMup 2, LOOPY (www.ncase.me/loopy/), iMindMap (www.imindmap.com).

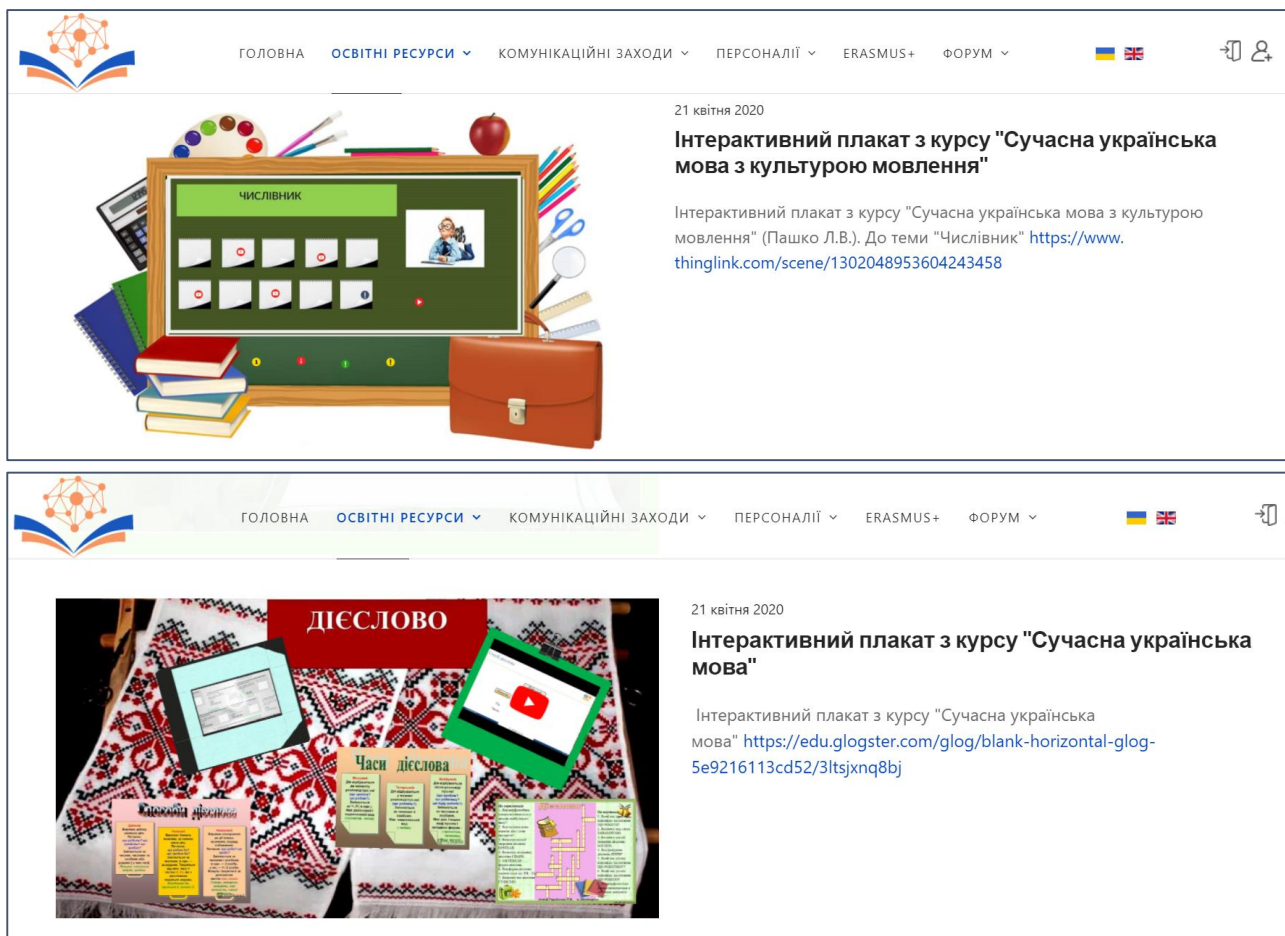

Рис. 5. Приклади інтерактивних плакатів з курсу «Сучасна українська мова з культурою мовлення»

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Систематичний моніторинг організації онлайн-навчання в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» в умовах пандемії COVID-19 дозволяє говорити про якісну організацію процесу формування мовної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Викладачі активно розробляють і вдосконалюють дистанційні курси лінгвістичного спрямування в СЕЗН MOODLE, творчо підходять до створення електронних освітніх ресурсів – посібників-тренажерів, інтерактивних плакатів, інтелектуальних карт. Вагомим здобутком, на нашу думку, є розміщення цифрових освітніх ресурсів з мовної підготовки у вільному доступі в цифровому освітньому середовищі підготовки вчителя початкової школи, «Початкова школа: освіта впродовж життя» (<http://psll.paradox.dn.ua/>), що сприяє розвитку лінгвістичної і методичної компетентності учителів-практиків, обміну досвідом і науковій колаборації в різних аспектах рідномовної та професійної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гордєєва, А.Й. (2012). Інтелектуальні карти як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх філологів. *Іноземні мови*, № 4(72), 51–58.
2. Гудзик, И.Ф. (2007). Компетентностно ориентированное обучение русскому языку в начальных классах (в школах с украинским языком обучения). Чернівці: Видавничий дім «Букрек».
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти вивчення, викладання, оцінювання. (2003). *Наук. ред. укр. вид.* С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт.
4. Зязюн, І.А. (2005). Педагогічна майстерність : проблеми, пошуки, перспективи. Київ ; Глухів : РВВ ГДПУ.
5. Компетентнісний підхід у неперервній освіті. (2012). За науковою редакцією І.Г.Єрмакова. Донецьк: Каштан.
6. Концепція «Нова українська школа». (2016, 27 жовтня). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Кухаренко, В.М. (2015). Системний підхід до змішаного навчання. *Інформаційні технології в освіті*, № 24, 53–67. DOI:10.14308/ite000568.
8. Нагрибельна, І.А. (2016). Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови. Херсон.
9. Пентиліук, М.І. (2011). Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики. Київ: Ленвіт.
10. Шлыкова, О.В. (2004). *Культура мультимедиа*. Москва: ФАИР-ПРЕСС.
11. Stukalo, N., Simakhova, A. (2020). COVID-19 Impact on Ukrainian Higher Education. *Universal Journal of Educational Research*, 8(8), 3673–3678. DOI: 10.13189/ujer.2020.080846

ICT IN DEVELOPING PRE-SERVICE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' LINGUISTIC COMPETENCE

Olha Naboka

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Vice-Rector of SHEI “Donbas State Pedagogical University”
Sloviansk, Ukraine

ORCID ID 0000-0003-4635-0009

olganaboka911@gmail.com

Abstract. Attention to the linguistic training of pre-service primary school teachers requires a scientific understanding of its specifics, updating textbooks, developing new teaching aids, attracting innovative technologies and techniques, systematic using of ICT in education. Linguistic competence includes knowledge of basic linguistic concepts, basic information from different sections of linguistics; basic lexical, grammatical, stylistic, orthoepic, spelling skills; internal need to learn the Ukrainian language; understanding the pictorial and expressive possibilities of the native language; ability to penetrate internally into the meaning of the didactic text; ability to perform different types of language analysis; linguistic and sociocultural competence; experience of independent subject activity.

The article presents the results of systematic monitoring of the organization of online education at the Donbas State Pedagogical University in the context of the COVID-19 pandemic. The results confirm the qualitative organization of the process of developing linguistic competence of pre-service primary school teachers. Teachers actively develop and improve the distance language

courses in the MOODLE, they create the electronic educational resources – manuals, interactive posters, mind maps. An important achievement, according to the author, is the placement of digital educational resources for language training in free access in the digital educational environment of primary school teacher training, “Primary school: lifelong learning”, which promotes the development of linguistic and methodological competence of teachers, exchange of experience and scientific collaboration in various aspects of native language and vocational education.

Key words: higher education; digital educational resources; future teachers; language training; distance course; electronic manual; interactive poster.

REFERENCES

1. Hordieieva, A.Y. (2012). Intelligent maps as a means of forming foreign language communicative competence of future philologists. *Foreign languages*, № 4 (72), 51–58.
2. Hudzyk, I.F. (2007). *Competence-oriented teaching of Russian in primary school (in schools with Ukrainian as the language of instruction)*. Chernivtsi: Bookrek Publishing House.
3. Pan-European recommendations for language education, study, teaching, assessment. (2003). Eds. S.Yu. Nikolaieva. Kyiv: Lenvit.
4. Ziaziun, I.A. (2005). *Pedagogical skills: problems, searches, prospects*. Kyiv; Hluhiv: GDPU.
5. Competence approach in continuing education. (2012). Scientific edition of I.H. Yermakov. Donetsk: Chestnut.
6. The Concept of “New Ukrainian School”. (October 27, 2016). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Kukharenko, V.M. (2015). A systematic approach to blended learning. *Information Technologies in Education*, № 24, 53–67. DOI: 10.14308 / ite000568.
8. Nagrybelna, I.A. (2016). Independent work in the system of preparation of future primary school teachers for teaching the Ukrainian language. Kherson.
9. Pentyliuk, M.I. (2011). Actual problems of modern linguodidactics. Kyiv: Lenvit.
10. Shlykova, O.V. (2004). Multimedia culture. Moscow: FAIR-PRESS.
11. Stukalo, N., Simakhova, A. (2020). COVID-19 Impact on Ukrainian Higher Education. *Universal Journal of Educational Research*, 8(8), 3673–3678. DOI: 10.13189/ujer.2020.080846

Матеріали надійшли до редакції 25.04.2021 р.